

a nařízení zrušen. I to i ono tvrzení jest mylné. Mírová smlouva zavazuje sice republiku Československou k zachování povinností jí převzatých a ku vydání zákonů a nařízení k tomu potřebných, nemůže však sama vydání těchto zákonů a nařízení nahraditi a na vnitřních právních zřízeních republiky ničeho změnit. I zmocňovací zákon čís. 187/1919 i nařízení čís. 246/1919 zůstaly mírovými smlouvami nedotčeny i v tom případě, že by s nimi skutečně byly v rozporu. Toho tu však není. Z pouhého ustanovení mírových smluv, že i majitelé bankovek, nacházejících se mimo území Československé republiky, mají rovné právo na všechna aktiva banky, a že likvidace banky náleží komisařům zřízeným reparační komisí, nelze onen rozpor dovozovati. Vždyť dle §u 38 nařízení nebyly lombardní zápůjčky převzaty bez úplaty, nýbrž proti tomu, že budou Rakousko-uherské bance vyplaceny i s úroky v jejích bankovkách, a že Československá vláda převezme vůči dlužníkům nejen všechna práva, nýbrž i všechny závazky. Nenastala tedy ani v právním stavu dlužníků tímto zákonným postupem změna, ani nebyla jí aktiva Rakousko-uherské banky ztenčena. Ostatně se všechny tyto úvahy staly bezpředmětnými provedenou likvidací Rakousko-uherské banky, při které dle vyhlášky ministerstva financí ze dne 13. prosince 1923, čís. 237 sb. z. a n., bylo převzetí lombardních zápůjček nástupnickými státy, na jichž území byly, smluveno (hlavní dohoda ze dne 7. června 1921) a reparační komisí dne 18. června 1921 schváleno. Jelikož právě reparační komise byla mírovými smlouvami pověřena, by provedla likvidaci Rakousko-uherské banky, stal se jejím schválením postup lombardních pohledávek i se stanoviska mezinárodního i se stanoviska Rakousko-uherské banky platným a závazným, a vyhovuje všem podmínkám soukromého práva. Likvidační úmluvy, uveřejněné vyhláškou čís. 237/23, nejsou mezinárodní smlouvou, nýbrž provedením mírových smluv o likvidaci Rakousko-uherské banky, nepotřebovaly tedy ani schválení presidenta republiky ani parlamentu. Nesprávné jest tvrzení, že zasáhly do soukromých práv dlužníků Rakousko-uherské banky tím, že jim uložily splacení dluhu znějícího na rakousko-uherské koruny v korunách československých. Tato povinnost byla dlužníkům uložena neodvisle od likvidace Rakousko-uherské banky již v §u 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., takže by žalovaná byla povinna svůj dluh zaplatiti v československých korunách i kdyby platila přímo Rakousko-uherské bance.

Čís. 4114.

V tom, že ode dne, kdy reklamována ztracená zásilka a požadována náhrada škody ve švýcarských francích až do dne výplaty v této měně poklesl kurs švýcarského franku stoupnutím Kč, nelze spatřovati újmu ve smyslu §u 1333 obč. zák.

(Rozh. ze dne 2. září 1924, Rv II 317/24.)

Nárok na náhradu škody ze ztráty zboží na cestě z Československa do Itálie byl reklamován dne 28. května 1921; náhrada požadována ve

švýcarských francích. Dráha vyplatila náhradu ve švýcarských francích dne 13. března 1923. Žalobou domáhal se příjemce na dráze náhrady škody, způsobené mu prý opožděným placením a spatřoval prodlení žalované v tom, že platila teprve 13. března 1923, ač reklamace byla podána již 28. května 1921, způsobenou škodu pak ve znehodnocení švýcarských franků v době od 28. května do 13. března 1923. *Procesní soud* první stolice žalobu zamítl, *odvolací soud* uznal podle žaloby. *Důvody*: Je mezi stranami nesporno, že žalující strana žádala placení náhrady škody za ztracené zboží (§ 88 žel. dopr. ř.) ve švýcarských francích a že žalovaný erár proti tomu ani dříve ani za sporu ničeho nenamítal a zaplatil žalobci požadovaný peníz s 6% úrokem od doby reklamace do dne zaplacení, ovšem ve švýcarských francích. Žalovaný erár míní, že poměr švýcarského franku k čsl. koruně nepřichází v úvahu, poněvadž opožděné vyplacení zavinila žalující strana sama tím, že náhradu škody reklamovala teprve po více jak třech čtvrtích roku a tím šetření u cizozemských drah ztížila. Odvolací soud shledává v tom, že žalovaný erár platil náhradu škody ve švýcarských francích s požadovanými úroky, uznání nároku v celé jeho podstatě, tedy i splatnost v době ohlášení a také prodlení v placení. Byl-li však žalovaný erár v prodlení, jest zodpovědným za následky dle ustanovení čl. 283 a 336 obch. zák. a musí vyrovnati škodu, jež žalobci skutečně vzešla. Ta spočívá ale netoliko ve ztrátě úroků, nýbrž i ve změně kursu. Poněvadž bylo zjištěno, že rozdíl mezi švýcarskými franky a čsl. korunou byl a co do výše nebylo se strany žalované ničeho namítáno, byl odvolací důvod nesprávného právního posouzení shledán opodstatněným, bylo odvolání vyhověno.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Podle ustálené judikatury tohoto nejvyššího soudu platí ustanovení §u 1333 obč. zák., že škoda, vzniklá prodlením v placení, se nahrazuje úrokem jenom, pokud liknavostí dlužníka nevzešla věřiteli žádná jiná majetková újma, než že nemohl ode dne splatnosti dluhu využítkovati dlužné, hodnotně nezměněné, částky, nelze však věřiteli zabraňovati, by dle všeobecných zásad o náhradě škody se nedomáhal další náhrady, byla-li mu zaviněným prodlením dlužníkovým způsobena škoda i v jiných směrech, zejména tím, že poklesem měny byla dlužná částka znehodnocena. Taková další náhrada byla přiznávána na příklad v dobách katastrofálního poklesu německé marky. Podmínkou tohoto dalšího nároku jest, by věřitel další škodu skutečně prokázal. V té příčině žalobce tvrdí a bylo zjištěno pouze, že kurs švýcarského franku v poměru ku československé koruně klesl od 28. května 1921 do 13. března 1923 ze 1209 na 641, tedy skoro na polovici. Ale tento zjištěný kursovní rozdíl není sám o sobě ještě důkazem, že se švýcarský frank znehodnotil, totiž ztratil na kursu také proti nákupní síle. Že švýcarský frank v oné době ztratil na kursu také proti jiným, jmenovitě proti hodnotným valutám, žalobce netvrdí a nebylo zjištěno; že ztratil na kursu proti československé koruně, nepotřebovalo se státi jeho znehodnocením, sta-

čila k tomu změna ve vnitřní hodnotě československé koruny. Okolnost, že tato koruna jest v Čsl. republice zákonným platidlem, nečiní z ní ještě míru pro ocenění vnitřní hodnoty cizozemských měn. Vnitřní hodnotou peněz jest dle Šu 988 obč. zák. hodnota úrahého kovu, jež obsahují neb představují, a tu jest známo, že právě švýcarský frank náleží k valutám hodnotným a že válečné a poválečné zmatky měnové zůstaly na jeho vnitřní hodnotu bez patrnějšího vlivu. Žalobce nevyvětlil, proč reklamoval náhradu škody ve švýcarských francích, ač mohl ji žádati v korunách československých, ani jakým způsobem došel k ocenění své škody na požadovanou částku 1575 šv. franků. Podle Šu 88 žel. dopr. ř. jest dráha povinna nahraditi obecnou obchodní cenu, kterou mělo ztracené zboží na místě a v čase odeslání, a cenu tuto lze pravidelně určit jen v tuzemské měně. Ale ať již žalující strana došla ku svému ocenění ve švýcarských francích tím, že přepočítala prostě cenu v československých korunách podle kursu v den odeslání na franky švýcarské, to snad právě za tím účelem, aby svůj nárok zajistila proti případnému poklesu měny československé, ať byla cena cukru následkem vázanosti obchodu s exportním cukrem již od počátku určena v těchto francích, v obou případech byla cena vyjádřená ve švýcarských francích cenou pevnou a určitou, od případného kolísání československé měny neodvislou. I při poklesu kursu proti československé koruně mohla kupní síla švýcarského franku proti jiným valutám a jinému zboží zůstatí nezměněnou, a jeho vnitřní hodnota nedotčenou. Naproti tomu stoupla s kursem na Zurych i kupní síla československé koruny, takže vnitřní hodnota stejného množství československých korun dne 13. března 1923 byla vyšší než 28. května 1921, a výplatou dlužných švýcarských franků dne 13. března 1923 podle kursu ze dne 28. května 1921 by byl žalobce na úkor žalované dráhy obohacen. Nelze proto důkaz znehodnocení švýcarských franků pokládati za provedený, škodu, jejíž náhradu žalující strana požaduje, za prokázanu, a bylo obnoviti rozsudek prvního soudu, jímž byla žaloba zamítnuta.

Čís. 4115.

Rozhodčí soudy (paritní komise) zmíněné ve Směrnících pro úpravu poměru mezi zemědělci a zemědělskými dělníky v Čechách pro rok 1920 a 1921, jsou závazny pro zaměstnance a zaměstnavatele, kteří v rámci směrníc uzavřeli kolektivní smlouvu.

(Rozh. ze dne 3. září 1924, R I 509/24.)

Zemědělský dělník domáhal se na nájemci dvora dodání mléka a dřeva, odvozuje žalobní nárok z kolektivní smlouvy na rok 1920 a 1921. K námitce nepřipustnosti pořadu práva soud prvního stupně žalobu odmítl. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále ve věci jednal. Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.